

En projektledare vid ett installationsföretag, i praktiken platschef för ett av företagets kontor, har avskedats sedan det framkommit att han, vid sidan av sin anställning, utan lov överfört 450 000 kr från arbetsgivarbolagets systerföretag till sitt eget företag. Avskedandet har ansetts lagligen grundat.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2020-05-06
StockholmDom nr 26/20
Mål nr B 75/19

KLAGANDE

Skåneinstallatören AB, 556592-9048, Industrigatan 31, 212 28 Malmö
Ombud: advokaten Mats Nilsson, MAQS Advokatbyrå i Malmö KB,
Box 226, 201 22 Malmö

MOTPART

P.R.

Ombud: advokaten Per Karlsson, JP Advokatfirma i Göteborg AB,
Box 5243, 402 24 Göteborg

SAKEN

avskedande

ÖVERKLAGAD DOM

Malmö tingsrätts dom den 14 juni 2019 i mål nr T 9550-17

Tingsrättens dom, se bilaga.

Bakgrund

K.A. var under 2017 huvudägare och styrelseledamot i Gallito AB (Gallito). Han var även ensam ställföreträdare för Gallitos dotterbolag Skåneinstallatören AB (bolaget), som bedriver verksamhet med elinstallationer.

P.R. och hans fru ägde under våren 2017 hälften var av aktierna i Erro Förvaltning AB (Erro). Erros dotterbolag Åhlanders & Veberöds El-service AB (Åhlanders), i vilket P.R. arbetade, utförde också elinstallationer.

Enligt ett skriftligt avtal den 6 april 2017, undertecknat av P.R. och K.A., sålde Erro samtliga aktier i Åhlanders till Gallito för 400 000 kr. I samband med tillträdet av aktierna den 1 maj 2017 avgick P.R. som styrelseledamot i Åhlanders och K.A. blev ställföreträdare för Åhlanders. P.R. kunde dock fortsatt företräda Åhlanders gentemot banken Nordea, eftersom en fullmakt för honom fanns deponerad där.

Vid tillträdet av aktierna den 1 maj 2017 påbörjade P.R., enligt överenskommelse, en heltidsanställning som projektledare hos Åhlanders. P.R:s anställning och hela verksamheten i Åhlanders kom snart därefter att överföras till bolaget.

Vid årsstämma i Åhlanders den 12 juni 2017 beslutades att 450 000 kr skulle delas ut till aktieägaren.

Med stöd av den sedan tidigare utfärdade bankfullmakten gjorde P.R. under juli och augusti 2017 tre överföringar från Åhlanders bankkonto till Erro om sammanlagt 450 000 kr.

Den 19 september 2017 blev P.R. arbetsbefriad med anledning av överföringarna. Samma dag skickade han mejl med sina privata kontaktuppgifter till ett antal av bolagets kunder. Bolaget menar att han därigenom på ett illojalt sätt förberedde konkurrerande verksamhet, vilket han förnekar.

Den 26 september 2017 avskedade bolaget P.R., utan att först lämna någon underrättelse enligt 30 § första stycket anställningsskyddslagen.

P.R., som anser att avskedandet var ogrundat och arbetsbefrielsen en otillåten avstängning, yrkade vid tingsrätten att bolaget skulle betala honom allmänt skadestånd, ekonomiskt skadestånd och lön m.m.

Tingsrätten fann det inte visat att P.R. genom överföringarna avsiktligt gått utöver vad han trodde att han hade rätt att göra. Tingsrätten fann det inte heller visat att P.R. skickat mejlen i illojalt syfte. Det hade därmed enligt tingsrätten inte funnits grund att avskeda honom.

Tingsrätten tillerkände P.R. allmänt skadestånd för att han avskedats utan laga grund och utan föregående underrättelse. Tingsrätten tillerkände honom även ekonomiskt skadestånd på grund av förlorad pensionsavsättning, bilförmån och sjukvårdsförsäkring. Hans yrkanden om lön och allmänt skadestånd för otillåten avstängning avslogs. Tingsrätten förpliktade bolaget att ersätta P.R:s rättegångskostnader.

Bolaget har överklagat tingsrättens dom.

Yrkanden i Arbetsdomstolen

Bolaget har yrkat att Arbetsdomstolen ska ändra tingsrättens dom och avslå P.R:s talan, utom vad gäller det allmänna skadestånd om 10 000 kr som tingsrätten dömt ut för underlåtenhet att enligt 30 § anställningsskyddslagen underrätta P.R. om tilltänt avskedande samt befria bolaget från skyldigheten att ersätta P.R:s rättegångskostnader vid tingsrätten och i stället förplikta honom att ersätta bolagets rättegångskostnader där.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att bolagets skäl för att avskeda P.R. inte räckt för avskedande, men väl för uppsägning, har bolaget vitsordat 30 000 kr som ett skäligt allmänt skadestånd.

Bolaget har godtagit tingsrättens ränteberäkning.

P.R. har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Parterna har till stöd för sin talan åberopat samma grunder och bevisning och har utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

Domskäl

Rättsliga utgångspunkter

Tingsrätten har i sin dom översiktligt redogjort för bestämmelserna i anställningsskyddslagen om avskedande och Arbetsdomstolens praxis i fråga om vilka förfaranden från en arbetstagares sida som kan utgöra grund för en sådan åtgärd.

Har det funnits laga skäl för avskedandet?

Parterna har lagt stor vikt vid tolkningen av det avtal om överlåtelse av aktierna i Åhlanders som ingicks mellan Erro och Gallito den 6 april 2017. Arbetsdomstolen anser, liksom tingsrätten, att bevisningen med viss styrka talar för att avtalsparternas avsikt när avtalet ingicks var att 2016 års vinst i Åhlanders skulle delas ut till Erro innan Gallito tillträdde aktierna i Åhlanders. Det står klart att ingen sådan utdelning kom att ske. Frågan om avtalets innebörd är dock inte i sig avgörande för om bolaget har haft grund för att skilja P.R. från hans anställning.

Enligt P.R. hade K.A. samtyckt till att fullmakterna för såväl honom som hans far J.E.R. att företräda Åhlanders gentemot banken skulle kvarstå efter Gallitos tillträde av aktierna. K.A. har däremot uppfattat att detta gällde endast J.E.R:s fullmakt, då det var denne som skulle fortsätta att i vissa avseenden hantera Åhlanders ekonomi. För Arbetsdomstolen framstår det som mest sannolikt att avtalsparterna – som uppenbarligen inte lade någon vikt vid det skrivna avtalet i detta avseende – inte träffat någon klart uttalad muntlig överenskommelse om P.R:s fullmakt. Även om det godtas som utgångspunkt för Arbetsdomstolens bedömning att också fullmakten för P.R. var avsedd att kvarstå, har han dock som fullmäktig varit skyldig att hålla sig inom sin befogenhet, alltså de instruktioner han mottagit av Åhlanders ställföreträdare vid tillfället, dvs. K.A., och i övrigt iaktta lojalitet mot uppdragsgivaren. Lojalitetskravet blir särskilt

framträdande när fullmäktigen i den åtgärd han vidtar själv har ett intresse som konkurrerar med uppdragsgivarens.

P.R. hade inte tidigare, efter att Gallito tillträtt aktierna i Åhlanders, vidtagit några åtgärder för Åhlanders räkning med stöd av sin bankfullmakt. Det fanns alltså inget etablerat handlingsmönster som innebar att K.A., såsom företrädare för Åhlanders, tolererade att P.R. självständigt beslutade om viktiga transaktioner. P.R:s överföringar innebar att 450 000 kr, utan något egentligt underlag för affärshändelserna, flyttades från Åhlanders bankkonto till Erros och ledde till att Åhlanders inte kunde göra en nödvändig inbetalning till Skatteverket. Oavsett om Erro vid tiden för överföringarna ägdes av P.R. och hans fru eller av frun ensam, hade P.R. enligt Arbetsdomstolens mening ett med Åhlanders och Gallito samt K.A., såsom huvudägare av Gallito, tillika ställföreträdare för bolaget, klart konkurrerande intresse av att Erro tillfördes medlen genom överföringarna. P.R. har i förhöret vid tingsrätten inte påstått att han skulle ha berättat för K.A. eller någon annan om sin avsikt att överföra pengarna, än mindre att han skulle ha fått i uttryckligt uppdrag att göra detta. Det får anses utrett att inget sådant uppdrag hade lämnats. Protokollet över årsstämman i Åhlanders med beslut om att 450 000 kr skulle delas ut till aktieägaren, dvs. Gallito, kan rimligen inte i sig ha föranlett P.R. att tro att han utan särskilt tillstånd fick överföra det beloppet till Erro. Enligt Arbetsdomstolens bedömning har P.R. därmed, särskilt mot bakgrund av det stora beloppet och den uppenbara intressekonflikten, inte haft något som helst fog för att tro att han hade lov att överföra pengarna utan K.A:s och därmed Åhlanders särskilda tillstånd.

P.R. har åsidosatt sina förpliktelser som befullmäktigat ombud för Åhlanders för att gynna ett företag som han eller åtminstone hans familj ägde. Hans agerande har – till skillnad från vad tingsrätten angett – inte riktat sig mot hans arbetsgivare, bolaget. Han kan inte heller anses ha handlat i sin anställning hos bolaget. Både Åhlanders och bolaget stod dock vid denna tid under K.A:s ledning och ingick i den av honom huvudägda Gallitokoncernen. Som projektledare hos bolaget hade P.R. en självständig och ansvarsfull roll och han fungerade i praktiken som platschef för bolagets kontor i Lund. Ett sådant uppdrag förutsätter ett förtroendefullt samarbete med företagsledningen, i detta fall framför allt med K.A. P.R:s förfarande med Åhlanders medel har enligt Arbetsdomstolens mening gjort att K.A. med fog förlorat förtroendet för P.R. och omöjliggjort fortsatt samarbete dem emellan. P.R. har därmed, enligt Arbetsdomstolens mening, genom förfarandet grovt åsidosatt sina åligganden i anställningen hos bolaget på ett sådant sätt att bolaget haft rätt att avskeda honom.

Eftersom redan P.R:s agerande i samband med överföringarna utgjort laga skäl för avskedandet, har Arbetsdomstolen inte anledning att pröva de ytterligare grunder som bolaget anfört till stöd för sin talan.

Slutsats

Arbetsdomstolen har alltså funnit att bolaget haft rätt att avskeda P.R. Han har därför inte rätt till vare sig allmänt eller ekonomiskt skadestånd på grund av avskedandet. P.R:s talan om detta ska således avslås. Tingsrättens domslut ska därmed ändras på så sätt att bolaget bara förpliktas att betala allmänt skadestånd till P.R. med 10 000 kr, med ränta, för sin underlåtenhet att i förväg underrätta honom om avskedandet. Tingsrättens domslut i den delen har inte prövats av Arbetsdomstolen.

Rättegångskostnader

Bolaget har vunnit helt i Arbetsdomstolen och slutligen förlorat vid tingsrätten bara såtillvida att det av P.R. yrkade allmänna skadeståndet för brott mot 30 § anställningsskyddslagen, 20 000 kr, bestämts till 10 000 kr i stället för medgivna 5 000 kr. Det som bolaget har förlorat vid tingsrätten får anses vara av ringa betydelse. P.R. ska därför ersätta bolaget för dess rättegångskostnader, både vid tingsrätten och i Arbetsdomstolen, i den mån de har varit skäligen påkallade.

Bolaget har begärt ersättning för ombudsarvode med 528 035 kr vid tingsrätten (225,85 timmars arbete) och 261 260 kr i Arbetsdomstolen (74,64 timmars arbete). P.R. har som skäligt belopp vitsordat 180 000 kr respektive 115 500 kr för ombudsarvode. Arbetsdomstolen anser, med beaktande av målets förhållandevis begränsade omfattning och att utredningen har varit densamma i båda instanserna, att den begärda ersättningen framstår som alltför hög. Skälig ersättning för ombudsarvode är, enligt Arbetsdomstolens mening, 325 000 kr vid tingsrätten och 190 000 kr i Arbetsdomstolen. Den vid tingsrätten begärda ersättningen om 50 000 kr för bolagets eget arbete och om 3 900 kr för L.A:s arbete får anses skälig. Kostnaden för L.A:s inställelse vid tingsrätten om 1 500 kr har P.R. vitsordat. P.R. ska därför ersätta bolaget för rättegångskostnader vid tingsrätten med 380 400 kr och i Arbetsdomstolen med 190 000 kr. Enligt lag ska ränta betalas på ersättningen.

Domslut

1. Med ändring av punkten 2 i tingsrättens domslut avslår Arbetsdomstolen P.R:s talan om ekonomiskt skadestånd.
2. Arbetsdomstolen ändrar punkten 3 i tingsrättens domslut på så sätt att Skåneinstallatören AB ska betala allmänt skadestånd till P.R. med 10 000 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 15 november 2017 till dess betalning sker.
3. Med ändring av punkten 4 i tingsrättens domslut förpliktar Arbetsdomstolen P.R., som ska stå sina egna rättegångskostnader, att ersätta Skåneinstallatören AB för rättegångskostnader vid tingsrätten med 380 400 kr, varav 325 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från den 14 juni 2019 till dess betalning sker.

4. Arbetsdomstolen förpliktar P.R. att ersätta Skåneinstallatören AB för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 190 000 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Sören Öman, Peter Syrén, Per Ewaldsson, Bengt Huldt, Göran Söderlöf, Lenita Granlund och Carl-Gustaf Hjort. Enhälligt.

Rättssekreterare: Jonas Eklund

Bilaga

Tingsrättens dom (ledamöter: Niklas Ljunggren, Emma Regnér och Emma Adolfsson)

BAKGRUND

Holdingsbolaget Erro Förvaltning AB (Erro) ägde tidigare bolaget Åhlanders & Veberöds El-service AB (Åhlanders).

Skåneinstallatören AB (Skåneinstallatören) ingår i en koncern där Gallito AB (Gallito) är moderbolag.

Genom avtal undertecknat den 6 april 2017 överlät Erro samtliga aktier i Åhlanders till Gallito för en köpeskilling om 400 000 kr. Erro företräddes av P.R. och Gallito av K.A. Vid ingåendet av aktieöverlåtelseavtalet ägde P.R. 50 procent av aktierna i Erro. Resterande 50 procent av aktierna ägdes av H.E. Hon äger numera samtliga aktier i bolaget. K.A. var ensam styrelseledamot i Skåneinstallatören fram till den 4 april 2018.

Avsikten var att P.R. skulle kvarstå i anställning i det överlåtna bolaget Åhlanders efter tillträdet. I anslutning till att Gallito tillträdde aktierna i Åhlanders den 1 maj 2017 påbörjade P.R. en anställning som projektledare i Åhlanders. Tjänsten var en tillsvidareanställning på heltid med en månadslön om 45 000 kr för 2017. Enligt avtalet hade P.R. rätt till 30 semesterdagar, förmåner i form av tjänstebil, del i bonussystem, pensionsförsäkring samt sjukvårdsförsäkring. P.R:s arbetsuppgifter enligt anställningsavtalet var att projektleda elinstallationsarbeten med ansvar för projekts kalkyler och ekonomisk uppföljning av dessa. I praktiken överfördes verksamheten i Åhlanders kort tid därefter till systerbolaget Skåneinstallatören, vilket bedrev liknande verksamhet. Även P.R:s anställning överfördes till Skåneinstallatören.

P.R. gjorde under sommaren 2017 tre överföringar från Åhlanders till Erro om sammanlagt 450 000 kr. En överföring gjordes den 4 juli 2017 och två överföringar gjordes den 11 augusti 2017.

K.A. meddelade den 21 september 2017 P.R. att han med omedelbar verkan var arbetsbefriad. Den 26 september 2017 erhöll P.R. besked om avsked.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

P.R. har yrkat

1. att Skåneinstallatören ska utge lön om 62 507 kr, ersättning för utebliven *pensionsinbetalning* om 12 000 kr och ersättning om 8 466 kr avseende inte erhållen *bilvärdeförmån*, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 24 165 kr från

den 25 oktober 2017, på 55 233 kr från den 24 november och på 3 575 kr från den 22 december 2017, allt till dess betalning sker,

2. att Skåneinstallatören ska utge *ekonomiskt skadestånd* om 9 050 kr för december månad 2017 och därefter med 10 040 kr per månad från den 25 januari 2018 till dag för dom, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på varje månad förfallet belopp med början den 25 december 2017 till betalning sker, samt

3. att Skåneinstallatören ska utge ett *allmänt skadestånd* om 145 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på beloppet från den 15 november 2017 till dess betalning sker.

Skåneinstallatören har medgett att betala *allmänt skadestånd* med 5 000 kr, men i övrigt bestritt käromålet.

Skåneinstallatören har vitsordat storleken på beloppen i punkterna 1-2 samt sättet att beräkna ränta i punkterna 1-3.

För det fall tingsrätten skulle finna att de skäl Skåneinstallatören angivit för att avskeda P.R. inte räckt för avsked har Skåneinstallatören anfört att skälen i vart fall räckt till för uppsägning på saklig grund. I så fall har ett *allmänt skadestånd* på grund av felaktigt avsked om 30 000 kr vitsordats.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER

P.R.

Den 21 september 2017 meddelade K.A. P.R. att han med omedelbar verkan var arbetsbefriad. P.R. fick ingen förklaring till varför han blev arbetsbefriad. Det har inte funnits någon rätt för Skåneinstallatören att tillgripa en sådan åtgärd.

Den 26 september 2017 erhöll P.R. besked om avsked. Han hade inte dessförinnan blivit underrättad om att han skulle bli avskedad och hans fackförbund Unionen erhöll inget varsel om avskedet på sätt som krävs enligt 30 § 1 st lagen om anställningsskydd (LAS). P.R. fick inte någon förklaring till varför han avskedades. Avskedsbeskedet innehöll inte heller någon information om hur P.R. skulle agera om han ville göra gällande att avskedandet var ogiltigt eller begära skadestånd. Avskedandet av P.R. saknar grund då P.R. inte på något sätt åsidosatt sina åligganden gentemot Skåneinstallatören som följer av hans anställningsavtal. Skåneinstallatörens avskedande är således ogiltigt.

P.R. har den 4 december 2017 tagit anställning hos annan arbetsgivare och därmed accepterat att hans anställning hos Skåneinstallatören upphört. Då det saknas grund för Skåneinstallatörens avskedande ska anställningen bestå till och med den 3 december 2017 då P.R. accepterat att den avslutats.

Beräkning av lön m.m.

P.R. har rätt till lön och förmåner under anställningen. Hans lön uppgick till 45 000 kr per månad och utöver lön gjorde Skåneinstallatören pensionsinbetalningar om 6 000 kr per månad åt honom. Vidare hade P.R. i sin tjänst en förmånsbil, BMW 320d x Drive Touring med årsmodell 2017. Bilförmånsvärdet för år 2017 är 4 233 kr per månad.

P.R. har varit sjukskriven från den 3 oktober till den 27 oktober 2017 och under denna tid ska lön inte utgå. Lön från den 27 september 2017 till den 2 oktober 2017 och från den 28 oktober 2017 till och med den 3 december 2017 uppgår till 62 507 kr.

P.R. ska kompenseras med 8 466 kr för att han inte haft tillgång till i avtalet ingående tjänstebil under oktober och november 2017.

Förmånsvärdet på P.R:s förmånsbil (8 466 kr) utgör en verklig skada för P.R. Förmånen utgjorde del i förhandlingen mellan P.R. och K.A. om P.R:s anställningsvillkor i Skåneinstallatören. Om P.R. inte hade erhållit förmånen hade hans lön ökat med motsvarande belopp.

Härutöver ska P.R. ersättas för de pensionsavsättningar som Skåneinstallatören inte betalat, uppgående till 12 000 kr för oktober och november 2017.

Beräkning av ekonomisk skada

För tiden efter den 3 december 2017 har P.R. rätt till ekonomiskt skadestånd för den skada han drabbats av till följd av att anställningen upphört. P.R. har i sin nya anställning en månadslön som är 3 000 kr lägre än han hade hos Skåneinstallatören och han saknar förmånerna extra pensionsavsättning, 6 000 kr, och sjukvårdsförsäkring, 1 040 kr. Hans löpande skada uppgår därmed till 10 040 kr per månad.

Det bestrids att P.R. inte inkommit med något underlag som visar vad han erhåller för lön i sin nuvarande anställning.

Beräkning av allmänt skadestånd

P.R. har rätt till allmänt skadestånd om 25 000 kr för att Skåneinstallatören den 21 september 2017 i strid med 34 § LAS stängt av P.R. från arbetet, ett allmänt skadestånd om 20 000 kr för att Skåneinstallatören i strid med 30 § LAS inte underrättat P.R. eller varslat hans fackförbund Unionen om avskedet före avskedandet samt ett allmänt skadestånd om 100 000 kr för att Skåneinstallatören i strid med 18 § LAS avskedat honom. Rätt till skadestånd framgår av 38 § LAS.

Skåneinstallatören

Skåneinstallatören har haft rätt att avskeda P.R. på två självständiga grunder.

P.R. har genomfört *olovliga värdeöverföringar* till betydande belopp från Åhlanders företagskonto. P.R:s agerande var i alla delar fullständigt otillåtet

och saknade grund i såväl avtal som order från arbetsledning, och har såvitt Åhlanders ledning kunnat bedöma utgjort en brottslig överföring av medel från ett bolag inom den koncern där P.R. var anställd till hans eget bolag. Gärningen ska anses vara riktad mot arbetsgivaren.

Även om P.R:s agerande inte skulle bedömas vara riktad mot arbetsgivaren har P.R. utnyttjat sin anställning för att begå gärningen riktad mot tredje man och han har därmed rubbat arbetsgivarens förtroende.

Det har inte varit vare sig Skåneinstallatörens eller något annat bolag inom Gallito-koncernens uttryckliga avsikt att P.R. över huvud taget skulle ha rätt att genomföra betalningar från Åhlanders konto. Det har aldrig ingått i P.R:s arbetsuppgifter att attestera fakturor eller genomföra betalningar. P.R. kunde genomföra värdeöverföringarna eftersom fullmakterna för P.R. inte dragits tillbaka hos banken. Enligt aktieöverlåtelseavtalet skulle Erro se till att samtliga fullmakter återkallats. Skåneinstallatören har inte haft möjlighet att upptäcka fullmaktsförhållandena tidigare.

P.R:s olovliga värdeöverföringar till ett av honom själv ägt bolag utgör i sig ett så pass grovt åsidosättande av hans åligganden gentemot hans arbetsgivare att grund för avsked föreligger.

P.R. har även *brutit mot lojalitetsplikten* gentemot Skåneinstallatören då han samma dag som han blivit arbetsbefriad, alltså den 21 september 2017, skickade ut ett flertal e-postmeddelanden till kunder, leverantörer och samarbetspartners i syfte att kunna fortsätta bedriva den verksamhet som bedrevs inom Åhlanders på egen hand. P.R:s brott mot lojalitetsplikten utgör grund för avsked.

Beräkning av lön

Det sätt på vilket P.R. beräknat storleken på den yrkade lönen samt ersättningen för utebliven pensionsinbetalning för perioden 27 september 2017 till 3 december 2017 kan vitsordas som skälig i och för sig.

Det kan inte vitsordas att förmånsvärdet på förmånsbilen, som är ett schablonbelopp beräknat av Skatteverket, skulle motsvara verklig skada som P.R. lidit. Då P.R. får antas äga ett eget fordon, samt då han inte behövt bil i tjänsten då han varit arbetsbefriad den aktuella perioden, torde den ekonomiska belastning P.R. drabbats av till följd av förlusten av förmånsbilen vara försumbar. För det fall tingsrätten finner att det utgör verklig skada vitsordas beloppet såsom skäliga i och för sig.

Beräkning av ekonomisk skada

Beloppet avseende mellanskillnaden mellan den lön P.R. erhållit från Skåneinstallatören och den han erhållit från sin nya anställning (3 000 kr) vitsordas. Även beloppet avseende pensionsavsättning (6 000 kr) vitsordas såsom skäligt i och för sig.

Beloppet avseende sjukvårdsförsäkring (1 040 kr) vitsordas inte då det inte utgör en verklig skada för P.R. För det fall tingsrätten finner att det utgör en verklig skada vitsordas beloppet såsom skäligt i och för sig.

Skadestånd avseende tiden efter den tid då anställningen upphörde enligt 38 § LAS kan i vart fall inte överstiga det belopp som anges i 39 § LAS.

Beräkning av allmänt skadestånd

Det medges att Skåneinstallatören brustit i sin underrättelseplikt enligt 30 § LAS. Ett allmänt skadestånd med ett belopp om 5 000 kr medges. P.R. är inte berättigad till något övrigt skadestånd då såväl arbetsbefrielsen som avskedandet skett på laga grund.

P.R:s bemötande

Värdeöverföringarna har inget samband med P.R:s anställning i Skåneinstallatören. P.R:s agerande har inte skett i avtalsförhållandet mellan honom och Skåneinstallatören. Gallito tillät P.R. att hantera Åhlanders betalningar genom en överenskommelse mellan Erro och Gallito i samband med tillträdet den 1 maj 2017. P.R. verkställde överföringarna med stöd av nämnda överenskommelse för Erros räkning. Eftersom han inte längre var företrädare för Erro hade han en fullmakt från bolaget.

Gallito har efter tillträdet inte reklamerat att fullmakter för P.R. kvarstod. Gallito har således accepterat fullmaktsförhållandena och att P.R. skötte kontot.

Då överföringarna överhuvudtaget inte har något samband med P.R:s anställning kan de inte inom ramen för anställningsförhållandet med Skåneinstallatören ligga till grund för bedömning att P.R. grovt skulle åsidosatt sina åligganden gentemot Skåneinstallatören. I vart fall har P.R. uppfattat, vilket han haft fog för, att överföringarna skett med Gallitos samtycke och inom ramen för en överenskommelse. Hans agerande utgör därför inte grovt brott mot anställningsavtalet. Dessutom har överföringarna inte på något sätt medfört någon förlust eller ekonomisk skada för Skåneinstallatören och utgör därmed inte grund för avsked.

De e-postmeddelanden P.R. skickat den 21 september 2017, efter att han blivit lagstridigt arbetsbefriad, utgör inte ett brott mot lojalitetsplikten gentemot Skåneinstallatören. E-postmeddelandena skickades inte i ett illojalt syfte utan för att upprätthålla befintliga kontakter. P.R. har inte planerat att bedriva, och inte heller bedrivit, någon konkurrerande verksamhet.

Vidare har Skåneinstallatören inte på mötet för avskedandet den 26 september 2017 meddelat P.R. att de e-postmeddelanden som skickats den 21 september 2017 utgjorde en grund för avsked. Att det skulle vara en grund för avsked är således en efterhandskonstruktion. Skåneinstallatören är förhindrad att i efterhand åberopa e-postmeddelandena som grund för avskedet.

UTVECKLING AV TALAN

Närmare om tillträdet

P.R.

Genom avtal undertecknat den 6 april 2017 överlät Erro samtliga aktier i Åhlanders till Gallito för en köpeskilling om 400 000 kr. Tillträde var avtalat till den 1 maj 2017 och den gemensamma partsavsikten var att Åhlanders vid tillträdet skulle övergå till köparen utan balanserade vinstmedel, dvs. att utdelningen för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31 skulle vara utbetald till Erro före tillträdet. Årsbokslutet blev dock försenat och utdelningen var därför inte utbetald till Erro den 1 maj 2017. Tillträdet kom ändå att ske varvid parterna var överens om att utbetalningen av utdelningen skulle genomföras efter tillträdet, alltefter likviditeten i bolaget så tillät. Efter tillträdet fortsatte P.R. och hans far J.E.R. att handha den löpande administrativa förvaltningen av Åhlanders i avvaktan på att Gallito skulle ta över administrationen. Detta var accepterat av Gallito och J.E.R. avlönades för detta arbete av Skåneinstallatören. Av denna anledning ändrades inte de befintliga bankfullmakterna i samband med tillträdet.

I anslutning till att Gallito tillträdde aktierna i Åhlanders den 1 maj 2017 påbörjade P.R. en anställning som projektledare i Åhlanders. P.R:s arbetsuppgifter enligt anställningsavtalet har varit att projektleda elinstallationsarbeten med ansvar för projekts kalkyler och ekonomisk uppföljning av dessa. I praktiken överfördes verksamheten i Åhlanders kort tid därefter till systerbolaget Skåneinstallatören, vilket bedrev liknande verksamhet. P.R. hade redan från 1 maj 2017 e-postadressen peter@skaneinstallatoren.se och erhöll redan i slutet av maj lön från Skåneinstallatören. P.R. uppfattade därför att hans anställning överfördes till Skåneinstallatören och han har accepterat denna ändring.

Skåneinstallatören

Skåneinstallatören delar inte P.R:s uppfattning om köpeskillingen eller dess beräkning. Som framgår av överlåtelseavtalets punkt 4 uppgick köpeskillingen till 400 000 kr som skulle betalas kontant på tillträdesdagen, samt ett skiljebelopp som skulle räknas ut och betalas vid en senare tidpunkt.

Förfarandet med skiljebelopp får närmast anses vara standard vid överlåtelser av aktiebolag då det aldrig går att avgöra ett aktiebolags ställning på en viss dag förrän i efterhand. Detta bl.a. då fakturor som rätteligen hänför sig till en viss period ibland inte hunnit komma in eller registreras förrän en tid efteråt. Därför brukar ett avtal utgå från att målbolaget har ett projicerat eller antaget eget kapital per tillträdesdagen. Därefter åläggs ofta säljaren i ett aktieöverlåtelseavtal att ta fram ett så kallat tillträdesbokslut, som är ett korrekt periodiserat bokslut per den dag då köparen tar över bolaget. Slutligen betalas ett skiljebelopp ut baserat på tillträdesbokslutet. Om tillträdesbokslutet visar ett högre eget kapital än vad

som ursprungligen antogs ska köparen utge ett skiljebelopp motsvarande mellanskillnaden till säljaren, och om tillträdesbokslutet utvisar ett lägre eget kapital än vad som ursprungligen antogs ska säljaren utge mellanskillnaden till köparen.

Så gjordes även i det här fallet. Den enda skillnaden var att parterna istället för att utgå från ett visst projicerat eget kapital per tillträdesdagen, istället var eniga om att säljaren skulle äga rätt till hela det upparbetade fria egna kapitalet, och köparen endast skulle erhålla ett bolag innehållandes ett eget kapital motsvarande aktiekapitalet.

Skiljebeloppet skulle därmed enligt punkt 9.4 i avtalet motsvara skillnaden mellan å ena sidan Åhlanders aktiekapital, och å andra sidan ett s.k. ”justerat eget kapital” beräknat till summan av bundet eget kapital, fritt eget kapital och 78 procent av obeskattade reserver, beräknat per tillträdesdagen den 1 maj 2017.

För att kunna beräkna skiljebeloppet skulle som brukligt säljaren, dvs. Erro, upprätta ett tillträdesbokslut per den 1 maj 2017 (punkt 8 i avtalet), och översända till Gallito för godkännande. Tillträdesbokslutet skulle vara upprättat senast inom 30 kalenderdagar från tillträdet den 1 maj 2017, men det kom att dröja ända till den 17 augusti 2017 innan Gallito tog emot tillträdesbokslutet i läsbart skick. Relevanta underlag som gjorde det möjligt att bedöma tillträdesbokslutet överlämnades inte förrän den 30 augusti 2017. Gallito riktade den 25 september 2017 vissa anmärkningar mot tillträdesbokslutet per e-post, men har ännu inte mottagit något svar från Erro rörande dessa anmärkningar.

Ingendera parten har heller i enlighet med punkt 8.4 begärt att frågan ska avgöras av en gemensamt utsedd auktoriserad revisor.

På grund av ovanstående var Erros fordran på Gallito ännu inte fastställd vid undertecknandet av stämningsansökan i detta mål, och någon betalningsskyldighet har ännu inte uppstått. Därutöver, även om betalningsskyldighet hade uppstått, är det i vart fall Gallito och inte Åhlanders som är betalningsskyldigt.

Närmare om värdeöverföringarna

P.R.

De av P.R. gjorda överföringarna från Åhlanders till Erro, den 4 juli 2017 och den 11 augusti 2017, har skett som ett led i överlåtelsen av aktierna i Åhlanders från Erro till Gallito. Överföringarna avser utdelning och var i enlighet med Erros och Gallitos partsavsikt då Åhlanders skulle överlåtas utan balanserade vinstmedel. Gallito tillät vidare P.R. kvarstå med bankfullmakt och bankdosa efter tillträdet. P.R. har inte utfört betalningarna som ett led i sin anställning hos Skåneinstallatören utan som representant för Erro, dvs. för säljaren i avtalsförhållandet med Gallito. P.R. var vid tidpunkterna för utbetalningarna anställd av Skåneinstallatören.

Anställningsavtalet med Skåneinstallatören reglerar heller inget avseende P.R:s agerande mot Gallito i hans roll som representant för Erro.

I tiden mellan 30 april till den 5 september 2017 har det skett omfattande utbetalningar från Åhlanders bankkonto baserat på befintliga bankfullmakter utan att Gallito påpekade förhållandet. P.R. har under alla omständigheter inte haft anledning att tro att han inte kunnat disponera över bankkontot. Fullmakterna har avslutats först runt den 5 september 2017.

I september 2017 hade Gallito alltså inte ändrat adressen till Åhlanders utan all post sändes till Åhlanders tidigare adress i Lund. Den 4 september 2017 tog J.E.R. del av brev från Skatteverket som angav att det fanns ett underskott på skattekontot. Han informerade samma dag L.A. och K.A. via e-post samt även P.R. Redan morgonen därpå blev P.R. inkallad i ett möte hos Skåneinstallatören där P.T., N.S. och L.A. närvarade. K.A. var vid tidpunkten bortrest. Det framkom vid mötet att P.R. skulle bli arbetsbefriad om han inte tillsåg att underskottet på skattekontot reglerades. P.R. kände sig mycket utsatt och pressad vid mötet. Efter mötet, på förmiddagen samma dag, överförde han från Erro ett belopp till Åhlanders skattekonto motsvarande skatteskulden. Han var dock alltså av uppfattningen att skatten slutligt skulle betalas av Åhlanders. När han informerade Skåneinstallatörens företrädare om att han genomfört betalningen uppfattade han att allt var i sin ordning igen och han blev inte heller arbetsbefriad. Han förstod dock först senare, genom det e-postmeddelande han fick från K.A. den 8 september 2017, att K.A. vidhöll sin uppfattning att det var Erro som skulle erlägga skatten. Krav på återbetalning av resterande del av 450 000 kr fördes inte fram till P.R. förrän per e-post den 4 oktober 2017.

Skåneinstallatören

Det faktum att partsavsikten vid överlåtelseavtalets ingående varit såsom beskrivet av Skåneinstallatören styrks, förutom ordalydelsen, även av ett e-postmeddelande från Erros redovisningskonsult L.D. till P.R. samt det årsstämmoprotokoll som upprättades när beslut om utdelning fattades som tydligt visar att Gallito vid årsstämman var ägare till alla aktier och därmed äger rätt till utdelningen. Trots det gjorde P.R. den 4 juli 2017 en överföring från Åhlanders företagskonto till Erro uppgående till 320 000 kr. Den 11 augusti 2017 gjorde han ytterligare överföringar på 10 000 respektive 120 000 kr, tillhoppa 450 000 kr. P.R. informerade inte ledningen inom Gallito-koncernen vare sig före eller efter överföringarna, och hade inte heller fått några instruktioner om att genomföra dem.

Det underskott på Åhlanders skattekonto som P.R. påstår att han fick information om ”med anledning av aktieöverlåtelsen av Åhlanders” uppkom i samband med att Skatteverket betalade ut hela den tidigare inbetalade preliminärskatt som låg på skattekontot i samband med att bolaget ändrade räkenskapsår för att kunna ha samma räkenskapsår som resten av koncernen, varefter det var meningen att bolaget skulle återbetala medlen efter en omräkning av preliminärskatten. Innan bolaget kunde återbetala

medlen var dock P.R. inne på bolagets konto och förde istället över dem till Erro, vilket orsakade den akuta likviditetskris P.R. informerade K.A. om.

Att attestera fakturor och genomföra betalningar sköttes fram till tillträdesdagen av P.R:s pappa, och det rörde sig då om fakturor som avsåg tiden före den 1 maj 2017. För tiden därefter har L.A., anställd av Skåneinstallatören, attesterat fakturor och genomfört betalningar. Såvitt Skåneinstallatören känner till så har inte P.R. gjort några överföringar från Åhlanders förutom de tre överföringar som nu är aktuella i målet.

P.R.

Det bestrids att Skatteverket betalat ut belopp i samband med att Åhlanders ändrade räkenskapsår. Åhlanders har inte ändrat räkenskapsår vid det aktuella tillfället och inte heller vid senare tidpunkt.

Åhlanders har i sin årsredovisning för räkenskapsåret 2017 inte redovisat någon fordran på Erro eller R., vilket rätteligen borde ha skett om Åhlanders ansett att bolaget haft en fordran. Åhlanders har heller inte valt att kräva R. för att han skulle agerat i strid mot fullmakten. Åhlanders redovisar heller inte att bolaget har någon skuld till koncernbolag. Gallito har heller inte per 30 april 2017 redovisat att bolaget har någon skuld till Erro enligt Aktieöverlåtelseavtalet.

Skåneinstallatören

Åhlanders ändrade räkenskapsår hos Skatteverket. Räkenskapsåret ändrades först till 2016-08-12 - 2017-12-31, och sedan till 2016-08-12 - 2016-12-31. Utbetalning gjordes då av inbetalad preliminärskatt för att sedan användas till ny uträknad preliminärskatt. Att räkenskapsåret ändrats framgår av Skatteverkets beslut av den 3 juli 2017. Av beslutet framgår att Skatteverket med anledning av ändringen av räkenskapsåret hade satt ned debiterad preliminärskatt med 105 600 kr. Av det av P.R. åberopade kontoutdragen framgår också att Skatteverket återbetalade 105 600 kr i enlighet med beslutet den 8 augusti 2017. Kort därefter, vilket också framgår av Skatteverkets beslut och styrks av det e-mail som J.E.R. skickade till L.A. den 4 september, skulle omräknad preliminärskatt, uppgående till 154 000 kr, betalas in till Skatteverket.

Åhlanders årsredovisning för räkenskapsåret 2017 har upprättats i enlighet med god redovisningssed. Enligt försiktighetsprincipen ska inte osäkra fordringar tas upp. Att en fordran inte tas upp i årsredovisningen innebär dock inte att fordran i sig inte är verklig och korrekt, utan enbart att det råder osäkerhet kring om betalning av fordran kommer att inkomma.

Närmare om arbetsbefrielsen och e-postmeddelandena

P.R.

När K.A. den 21 september 2017 meddelade P.R. att han med omedelbar verkan var arbetsbefriad fick P.R. ingen förklaring till varför han blev arbetsbefriad, men på grund av vad K.A. dessförinnan angett i e-postmeddelande till P.R. finns det anledning att anta att det var oenigheten

rörande den avtalade skyldigheten för skatteskulden som var orsak till att han blev arbetsbefriad. P.R. fick lämna ifrån sig sin företagsmobil och K.A. uppgav att P.R. även skulle bli av med sin e-postadress hos Skåneinstallatören. Eftersom P.R. var involverad i flera pågående arbeten sände han e-postmeddelanden till de personer som eventuellt skulle vara i behov av att komma i kontakt med honom med anledning av dessa pågående uppdrag och angav att han hädanefter skulle nås via sin privata e-postadress och mobilnummer. Flertalet av de personer som P.R. tillställde sin privata e-postadress har varit privat bekanta med P.R. under lång tid och i många fall under stora delar av P.R:s yrkeskarriär sedan början av nittiotalet.

Skåneinstallatören

På grund av semestertiderna upptäckte inte Skåneinstallatören P.R:s olovliga värdeöverföringar förrän i början av september 2017, när P.R. informerat ledningen om underskottet på skattekontot och den bristande likviditeten. Ledningen för Skåneinstallatören försökte ursprungligen genom dialog förmå P.R. att återbetala medlen, alternativt gå med på en återgång av bolagsförvärvet, eller någon annan tänkbar lösning. När ingen framgång nåddes den vägen, arbetsbefriades P.R. med omedelbar verkan den 21 september 2017.

P.R. reagerade på arbetsbefrielsen med att skicka flertalet e-postmeddelanden med nya kontaktuppgifter till i vart fall 15 kunder, leverantörer och samarbetspartners till Gallito-koncernen från sin arbetsmail. E-postmeddelandena innehöll nya kontaktuppgifter som skickades ut i syfte att i egen regi kunna fortsätta bedriva den verksamhet som bara månader tidigare sålts till Gallito. Två av e-postmeddelandena hade rubrikerna "avtal" respektive "samarbete".

Den 9 juni 2017 skickade P.R. en offert från sin arbetsmail till S.S.@minol.se. Offerten avsåg ett projekt vid Brf Midgård. Den 28 augusti 2017 skickade P.R. ett mail med offert från sin arbetsmail till C.W.@telia.com. Offerten avsåg ett projekt vid Brf Tallen. Den 21 september 2017 mailade P.R. nyss nämnda e-postadresser och meddelade sina nya kontaktuppgifter. Att syftet varit att bedriva konkurrerande verksamhet styrks vidare av att P.R. genom Erro bedrivit konkurrerande verksamhet vad avser Brf Tallen och Brf Midgård då P.R. själv utfört arbeten som han tidigare offererat för Skåneinstallatören.

Den 10 oktober 2017 inkom fyra föransmälningar till E.ON för arbeten avseende Åhlanders & Veberörds El AB med P.R. som ansvarig elektriker. Ytterligare fyra föransmälningar kom in den 17 oktober 2017. Den 3 november 2017 meddelade P.R. E.ON att han önskade byta installationsföretag till Erro. Adresserna till föransmälningarna gick till Brf Tallen respektive Brf Midgård. Den 12 oktober 2017 godkändes Erro för F-skatt och moms. Bolaget anmälde SNI-koder till Skatteverket, vilka omfattar kod 43210, Einstallationer. H.E. saknar såvitt känt kompetens

inom elinstallationer, varför det enbart är P.R. som kunnat utföra dessa för Erros räkning.

P.R. sålde i egenskap av anställd inom Gallito-koncernen in ett projekt med Retrohus AB i Häljarp till Åhlanders. P.R. var anställd i Skåneinstallatören men var platschef för verksamhet i Åhlanders. P.R. lämnade för Åhlanders räkning en offert till Retrohus AB vilken accepterades. Åhlanders ingick därmed ett avtal med Retrohus AB om att utföra arbetet med projektet. P.R. har efter att han arbetsbefriats övertygat Retrohus AB att låta honom istället för Åhlanders utföra arbetet. P.R. har således fortsatt sitt arbete med projektet efter arbetsbefrielsen och därmed bedrivit konkurrerande verksamhet. Att P.R. bedrivit konkurrerande verksamhet visar att P.R. skickat e-postmeddelandena i ett illojalt syfte.

P.R:s bemötande

S.S. (S.S.@minol.se) och C.W. (C.W.@telia.com) är personer som P.R. kontaktade via e-post den 21 september 2017. Syftet med kontakten var att det skulle få vetskap om hans ändrade kontaktuppgifter om de behövde komma i kontakt med honom. Meddelandena sändes inte i syfte att bedriva konkurrerande verksamhet.

Efter att P.R. avskedats fick han förfrågan om han kunde bistå Elcirkeln AB med registrering hos E.ON. P.R. uppfattade sig då inte ha någon anställning eller lojalitetsplikt mot Skåneinstallatören eller att han utförde arbete som Skåneinstallatören annars skulle ha gjort. Elcirkeln AB hade vid tidpunkten uppenbarligen redan erhållit uppdraget att utföra dessa arbeten. Det är korrekt att han gjort föransmälningarna och att han begärt att installationsuppdrag skulle ändras hos E.ON.

P.R. har inte, efter att han arbetsbefriats, övertygat Retrohus AB om att låta honom utföra arbete istället för Skåneinstallatören.

Närmare om avskedandet

P.R.

Den 26 september 2017 blev P.R. inkallad till ett möte hos Skåneinstallatören. Han erhöll där besked om avsked. Han hade inte dessförinnan blivit underrättad om att han skulle bli avskedad och hans fackförbund Unionen erhöll inget varsel om avskedet på sätt som krävs enligt 30 § 1 st LAS. P.R. fick vid mötet inte någon förklaring till varför han avskedades. Avskedsbeskedet innehöll inte heller någon information om hur P.R. skulle agera om han ville göra gällande att avskedandet var ogiltigt eller begära skadestånd. Mötet pågick under en kort tid och det var upprörd stämning. P.R. uppfattade det att han ställdes inför ett ultimatum då han kunde välja att acceptera att köpa tillbaka Åhlanders och frivilligt lämna sin tjänst eller bli avskedad. P.R. uppfattade därför att avskedet hade samband med Gallitos förvärv av Åhlanders, men någon konkret förklaring till grunden för avskedet erhöll han inte.

Den 27 september 2017 sände advokat P.K. e-postmeddelande till K.A. vid Skåneinstallatören innehållande ett preskriptionsavbrytande meddelande gentemot Åhlanders avseende rätt till ersättning på grund av felaktigt avsked av P.R. Dagen därpå korrigerade han att motparten var Skåneinstallatören då han hade fått ytterligare information från P.R. angående anställningen. Den 4 oktober 2017 fick P.K. e-postmeddelande från Skåneinstallatörens ombud L.W.H. Som skäl för avskedandet angavs i L.W.H:s meddelande att P.R. vid tre tillfällen olovligen gjort överföringar från Åhlanders till Erro om sammanlagt 450 000 kr. Vidare angavs att P.R. efter att han blev arbetsbefriad den 21 september 2017 sändt e-postmeddelanden med nya kontaktuppgifter till kunder, leverantörer och samarbetspartners i syfte att bedriva konkurrerande verksamhet i egen regi. Det angavs även att avsändandet av e-postmeddelandena var ett brott mot den konkurrensklausul som finns i aktieöverlåtelseavtalet mellan Erro och Gallito.

P.R. informerades inte om att e-postmeddelandena av den 21 september 2017 låg till grund för avskedande vid mötet den 26 september 2017. Skåneinstallatören hade före avskedandet tillgång till P.R:s e-postkonto och har haft möjlighet att ta del av e-postmeddelandena. När Skåneinstallatören arbetsbefriade P.R. den 21 september 2017 måste bolaget ha ansett att P.R. agerat på sådant sätt att de haft rätt att stänga av honom från arbetet för att utreda huruvida och i vilken omfattning han hade begått brott mot sitt anställningsavtal. Om sådan rätt har förelegat har Skåneinstallatören, objektivt sett, haft rätt, och ett berättigat intresse av, att ta del av P.R:s e-postmeddelanden. Detta borde Skåneinstallatören ha insett. Eftersom e-postmeddelandena av den 21 september 2017 inte återropades vid mötet då P.R. avskedades så är Skåneinstallatören förhindrad att i efterhand återropa dem som grund för avskedandet.

Den 12 oktober 2017 informerades Skåneinstallatören att P.R. hade avsikt att väcka talan om avskedandets ogiltighet.

Skåneinstallatören

Med anledning av att arbetsbefrielsen inte resulterat i några eftergifter från P.R:s sida avseende återbetalningen av de olovligen utbetalda medlen, samt då P.R. genom sina e-postkorrespondenser med Åhlanders kunder, leverantörer och samarbetspartners ytterligare brutit mot sina åligganden gentemot arbetsgivaren, beslutade Skåneinstallatören den 26 september 2017 att med omedelbar verkan avskeda P.R. Skåneinstallatören återropade inte e-postmeddelandena av den 21 september 2017 vid mötet, eftersom de upptäcktes först efter P.R:s avskedande. Att så inte skett medför dock inte att Skåneinstallatören är förhindrat att återropa meddelandena som grund för avskedandet. En arbetsgivare är efter avskedande oförhindrad att återropa ytterligare omständigheter till stöd för avskedandet, under förutsättning att arbetsgivaren inte vid tidpunkten för avskedandet kände till dessa. Skåneinstallatören hade inte tagit del av e-postmeddelandena av den 21 september 2017 innan mötet den 26 september 2017, eftersom det inte är tillåtet för en arbetsgivare att kontrollera en anställds e-postadress utan ett

berättigat intresse hos arbetsgivaren som är större än den anställdes intresse av rätten till integritet. Innan P.R:s anställning avslutades fanns inget sådant intresse, och därmed inte heller någon laglig möjlighet att kontrollera hans e-post. Först efter anställningens upphörande har Skåneinstallatören kunnat kontrollera e-posten med hänvisning till att bolaget behövt få tillgång till e-posten för att få till stånd en ordnad överlämning av arbetsuppgifter.

BEVISNING

P.R. har på egen begäran hörts under sanningsförsäkran. På Skåneinstallatörens begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med K.A. och vittnesförhör med L.A. De hörda personernas uppgifter redogörs för nedan endast i den omfattning de är relevanta för tingsrättens bedömning.

Båda parterna har åberopat skriftlig bevisning.

TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Frågan om avvísning av kompletterande bevisstema

P.R. har vid huvudförhandlingen kompletterat bevisstemat för åberopat e-postmeddelande från Skåneinstallatörens ombud (aktbilaga 12). Som komplettering har anförts att e-postmeddelandet även ska styrka att det var först den 4 oktober 2017 som krav på återbetalning av medel utöver skatt framställdes till Erro. Skåneinstallatören har yrkat att bevisstemat ska avvisas och har som grund för yrkandet anført att kompletteringen utgör en ett nytt bevis eller en ny omständighet som P.R. inte haft giltig ursäkt att åberopa först vid huvudförhandlingen, respektive att kompletteringen skett i syfte att överrumpla och att det varit grovt vårdslöst.

Tingsrätten konstaterar att handlingen redan åberopats som bevisning i målet. Den fria bevisprövningen innebär att domstolen vid bevisvärderingen inte är bunden av faktorer såsom på vilket sätt eller av vilken part ett bevisfaktum har förts in i målet eller vilket bevisstema som en part har angett för ett viss åberopat bevis. Tvärtom är domstolen helt fri att dra egna slutsatser om den betydelse processmaterialet ska tillmätas som bevis för eller emot de sakförhållanden som den rättsliga bedömningen ska grundas på. Ett av part förebragt bevis kan alltså tillmätas verkan mot parten och i förhållande till andra omständigheter än vad som har angetts som bevisstema (se Nordh, Bevisrätt A, s. 16). Detta innebär att en komplettering av bevisstema, i fråga om en skriftlig handling, inte innebär att en ny omständighet eller ett nytt bevis åberopas. Skåneinstallatörens yrkande om avvísning ska därför avslås.

Rättsliga utgångspunkter i fråga om avsked

Grund för avsked

Avskedande får ske om arbetstagaren grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren (se 18 § LAS). Därmed avses enligt lagens förarbeten sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som inte rimligen bör tålas i något rättsförhållande.

I första hand avses förfaranden som har ett direkt samband med anställningen. Detta utesluter dock inte att ageranden utanför anställningen läggs till grund för ett avsked. Exempel på detta är att även brott som begås utanför arbetet kan föranleda avskedande, nämligen om brottet varit ägnat att allvarligt skada förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

En väsentlig förutsättning för ett anställningsförhållande är alltså att en arbetsgivare kan känna förtroende för en arbetstagare. I rättsfallet AD 2012 nr 79 uttalade Arbetsdomstolen att en arbetstagare inte får skada arbetsgivaren och att han eller hon kan vara skyldig att sätta arbetsgivarens intressen framför sina egna samt undvika att de ska hamna i lojalitetskonflikt. Arbetsdomstolen uttalade även att lojalitetskraven varierar i förhållande till branschen, verksamhetens beskaffenhet, arbetsuppgifternas art, arbetstagarens ställning och om arbetstagaren äventyrat arbetsgivarens kundrelationer.

Av Arbetsdomstolens praxis framgår med tydlighet att den omständigheten att arbetstagare som haft viss förtroendeställning och brutit mot det givna förtroendet fått stort genomslag vid bedömningen av om det förelegat grund för avsked. Till detta hör även frågor om olika behörighetsöverskridanden och vilseledande uppgifter härom till arbetsgivaren (se bl.a. rättsfallen AD 2013 nr 94 och AD 2014 nr 22).

Det ställs höga krav för att en arbetstagares agerande ska bedömas utgöra grund för avsked. Även om ett handlade i och för sig bedöms som ägnat att skada arbetsgivarens förtroende för arbetstagaren innebär inte alltid detta att grund för avsked föreligger. I det tidigare nämnda rättsfallet AD 2012 nr 79 bedömde Arbetsdomstolen i och för sig att arbetstagarens agerande varit klandervärt och ägnat att skada arbetsgivarens förtroende för arbetstagaren, men att det inte var visat att arbetstagaren haft uppsåt att för egen vinning vilseleda arbetsgivaren eller åsamka den skada. Arbetsdomstolen bedömde således att arbetsgivaren inte hade haft rätt att avskeda arbetstagaren.

På liknande sätt resonerade Arbetsdomstolen i rättsfallet AD 2007 nr 86 i vilket Arbetsdomstolen ansåg att en arbetstagare handlat omdömeslöst, men tog hänsyn till vad arbetstagaren hade haft för föreställning om ett visst förhållande och att arbetstagaren handlade helt öppet och att agerandet därför förr eller senare skulle uppmärksammas av arbetsgivaren.

Bevisbördan

Det är arbetsgivaren, i det här fallet Skåneinstallatören, som har bevisbördan för sådana omständigheter som innebär att arbetstagaren grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Huruvida de omständigheter som arbetsgivaren bevisat utgör laga grund för avsked är en rättslig värdering som ankommer på domstolen.

Skåneinstallatören har argumenterat för att bevisbördan i visst fall ska läggas på P.R., nämligen när han har ett påstående om en muntlig överenskommelse mellan parterna. Även om den som påstår en muntlig överenskommelse som avviker från den skriftliga normalt har bevisbördan

för detta påstående saknas enligt tingsrättens mening stöd för att ålägga arbetstagaren bevisbörda i någon fråga som omfattas av prövningen om det förelegat grund för avsked. Eftersom det är arbetsgivaren som fullt ut har att bevisa att grund för avsked förelegat är det således upp till Skåneinstallatören att motbevisa P.R:s påstående om muntlig överenskommelse (jfr bl.a. rättsfallet AD 2003 nr 93).

Tingsrätten kommer nu att behandla Skåneinstallatörens angivna grunder för avsked var och en för sig.

Påståendet om överföring av pengar som grund för avsked

Inledning

I målet är ostridigt att P.R. gjort överföringar om totalt 450 000 kr från Åhlanders företagskonto till Erro. Frågan är om P.R:s agerande i detta hänseende inneburit att han grovt åsidosatt sina åligganden mot Skåneinstallatören så att grund för avsked förelegat. P.R. har invänt att han haft rätt att utgöra överföringarna eller att han i vart fall uppfattat sig ha en sådan rätt, medan Skåneinstallatören gjort gällande att överföringarna varit olovliga.

Vad har avtalats i fråga om utdelning från Åhlanders för år 2016?

Av aktieöverlåtelseavtalets ordalydelse framgår att köpet av aktierna skulle regleras genom dels genom en köpeskilling om 400 000 kr, dels ett skiljebelopp som skulle räknas ut i efterhand. Beroende på resultatet av ett tillträdesbokslut innebar skiljebeloppet att antingen Gallito eller Erro skulle betala en summa till den andra. Avgörande för skiljebeloppets storlek skulle vara i vilken utsträckning det fria egna kapitalet i Åhlanders på tillträdesdagen översteg eller understeg aktiekapitalet på 50 000 kr. Avtalet innehåller inte någon uttrycklig reglering av huruvida den vinst som Åhlanders kunde ha gjort under år 2016 skulle delas ut före tillträdet eller inte. En följd av avtalets innebörd - att Åhlanders skulle överlåtas utan andra tillgångar än aktiekapitalet - var dock att vinsten, förr eller senare, skulle tillkomma säljaren av aktierna. Om den inte delades ut före tillträdet skulle den ingå i underlaget för beräkningen av skiljebeloppet.

P.R. har uppgett att han och K.A. inom ramen för diskussionerna inför aktieöverlåtelsen pratade om hur de skulle göra med 2016 års vinst. Han har härvid uppgett att de var överens om att vinsten från 2016 skulle tillfalla Erro genom utdelning eftersom K.A. inte ville "köpa pengar för pengar". Han har vidare uppgett att avsikten var att utdelningen skulle beslutas och betalas ut före tillträdet, men att så inte kom att bli fallet. P.R. har inte kunnat ange någon precis tidpunkt för när han och K.A. kom överens i fråga om utdelning. Det förhållandet framstår som väl förenligt med P.R:s uppgift att det hela tiden var klart mellan parterna att det var så utdelningen skulle hanteras, varför frågan inte var föremål för någon särskild diskussion vid ett specifikt tillfälle.

P.R:s uppgifter om innehållet i parternas överenskommelse får starkt stöd av det e-postmeddelande som skickades från K.A. till P.R. den 8 september 2017. K.A. skrev bl.a. följande:

Ville bara framföra min åsikt till dig, min åsikt och tolkning av avtalet är att allt skulle vara reglerat senast 30/4, kvar skulle endast aktiekapitalet på 50 000 kr vara.

Så eventuella utdelningar skattet mm skulle vara klart.

Att vi skulle bekosta utdelningen och skatter för 2016 är helt orimligt.

Eftersom det skriftliga avtalet inte innehåller någon uttrycklig reglering av utdelningen är innehållet i meddelandet däremot mycket svårt att förena med den uppgift som K.A. lämnat, att han och P.R. aldrig diskuterade frågan om vad som skulle ske med 2016 års vinst.

Som Skåneinstallatören påpekat innehåller aktieöverlåtelseavtalet bestämmelser om att tidigare överenskommelser inte gäller och att efterkommande ska vara skriftliga. Bestämmelserna framstår som standardformuleringar hämtade från en avtalsmall. Det har inte framkommit något som talar för att parterna fäst någon särskild vikt vid dem. Det saknas därför anledning att tillmäta de bestämmelserna någon egen betydelse vid bedömningen av vad som är bevisat i fråga om huruvida parterna ingått överenskommelser vid sidan av avtalet.

Sammantaget talar bevisningen med viss styrka för att avtalsparternas gemensamma avsikt var att 2016 års vinst i Åhlanders skulle ha delats ut till Erro före tillträdet. Nästa fråga är då vad som kan anses bevisat i fråga om innehållet i parternas avtal, för det fall utdelningen inte var verkställd vid tillträdet.

Av betydelse vid bedömningen av den frågan är att Åhlanders bestämde att ett belopp om 450 000 kr skulle utdelas, vid bolagsstämman den 12 juni 2017. K.A. har uppgett han inte vet varför det beslutades om utdelning med 450 000 kr och har hänvisat till L.A. Inte heller L.A., som var ekonomiansvarig i Skåneinstallatören, har kunnat svara på hur beloppet räknades ut. Hon har istället uppgett att hon i efterhand fick reda på att det hållits en bolagsstämma vid vilken det beslutades att utdela 450 000 kr. Att anmärka är härvid att L.D., bokföringskonsult i Erro, ett par dagar innan bolagsstämman per e-post till P.R. och hans far uppgav att hon gjort en avräkning mellan köpare och säljare och då kommit fram till att det skulle finnas "450 000 kr att ta ut". K.A. har i förhör uppgett att han säkert sett e-postmeddelandet, men att han inte vet om det var före eller efter beslutet om utdelning. Det förhållandet att Åhlanders kort efter tillträdet beslutade att dela ut det belopp som Erros bokföringskonsult kommit fram till fanns att ta ut, vid avräkning mellan köpare och säljare, talar för att syftet med den beslutade utdelningen var att utdelningen skulle överföras till Erro. Om så inte var fallet, framstår det som svårbegripligt varför det alls beslutades om utdelning och än mer anmärkningsvärt att utdelning skedde med just det av L.D. framräknade beloppet.

Ovan nämnda omständigheter talar för att P.R. och K.A. hade en överenskommelse på sätt som P.R. påstått, nämligen att överskottet för år 2016 skulle gå till Erro, även för det fall utdelningen inte hade hunnit beslutas före tillträdesdagen.

Sammantaget bedömer tingsrätten att det finns så mycket som talar för att P.R. och K.A. var överens om att vinsten för 2016 skulle betalas till Erro att Skåneinstallatören inte lyckats motbevisa P.R:s påstående härom. Tingsrätten har således att utgå från att 450 000 kr skulle utbetalas till Erro.

Frågan om hur man ska se på att P.R. genomförde överföringarna
Skåneinstallatören har gjort gällande att P.R. i vart fall inte fick genomföra de aktuella överföringarna. P.R. har å sin sida anfört att han genomförde överföringarna i enlighet med parternas överenskommelse eller att han i vart fall varit av den uppfattningen att överföringarna skedde med Gallitos samtycke, vilket han haft fog för. Även i denna del är det Skåneinstallatören som har att motbevisa P.R:s påstående.

I målet är ostridigt att P.R. genomförde överföringarna med stöd av en bankfullmakt som enligt aktieöverlåtelseavtalet skulle ha återkallats av Erro innan överlåtelsen. Erros underlåtenhet att följa avtalet möjliggjorde alltså för P.R. att genomföra överföringarna. Även om Gallito, enligt såväl K.A:s som L.A:s uppgifter, inte hade någon insyn i Skåneinstallatörens ekonomi under de första månaderna hade Gallito alltså att utgå från att fullmakterna var återkallade i enlighet med avtalet. Det ska dock anmärkas att de lät P.R:s fars fullmakt stå kvar. Detta talar för att de var medvetna om att det fanns fullmakter som inte hade återkallats i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet.

Oavsett vilket står klart att det inte ingick i P.R:s arbete att göra betalningar från Skåneinstallatörens konto - faktum är att de enda överföringar P.R. enligt egen uppgift gjorde för Skåneinstallatörens räkning är de som är aktuella i målet.

P.R. har, så som det får förstås, gjort gällande att parterna haft en överenskommelse som innebär att han själv, utan samråd med K.A. eller någon annan, fick avgöra när det var lämpligt att överföra de utdelade medlen från Åhlanders till Erro. Han har emellertid inte redogjort för hur den överenskommelsen, som ju rimligen måste ha ingåtts i tiden efter det att utdelningen beslutades, kom till.

Av utredningen framgår att K.A. reagerade kraftigt när han fick klart för sig att P.R. överfört medel från Åhlanders till Erro. Även om reaktionen skulle ha kunnat utlösas av att P.R. valt ett olämpligt tillfälle att utföra den sista överföringen, vilket skapat en likviditetsbrist i bolaget, talar den ändå emot att parterna ingått någon överenskommelse av den innebörd som P.R. får anses ha gjort gällande.

Tingsrätten finner mot bakgrund av de ovan nämnda omständigheterna att bevisningen något talar emot att P.R. var behörig att genomföra de aktuella betalningarna för bolaget. Nästa fråga för domstolen att bedöma är då om

P.R., genom att genomföra betalningarna, avsiktligt eller av grov vårdslöshet åsidosatt det som ålegat honom.

P.R. har förklarat att han var av uppfattningen att han, i enlighet med överenskommelsen med K.A., fick genomföra överföringarna till Erro avseende 2016 års vinst när likviditeten i bolaget hade blivit bättre. P.R:s uppfattning i denna del stöds av det mail han skickade till redovisningskonsulten L.D. och revisorn M.J. sedan han blivit inkallad på möte hos Skåneinstallatören den 5 september 2017. Av mailet framgår bl.a. följande:

Någon av er måste hjälpa till att utreda uttaget av aktieutdelningen, jag har Gjort som jag blivit ombud att göra, att plocka ut de 450 tkr.

Att P.R. uppfattat att han handlat i enlighet med överenskommelsen stöds vidare av att P.R. inte dolde överföringarna. Även om han inte underrättade Skåneinstallatören innan, vilket tingsrätten återkommer till nedan, har i målet inte framkommit några omständigheter som tyder på att P.R. försökte dölja överföringarna. Det framstår istället som uppenbart att Skåneinstallatören förr eller senare skulle upptäcka dem, vilket alltså också talar för att P.R. var av uppfattningen att han handlade i enlighet med överenskommelsen.

Mot bakgrund av ovan angivna omständigheterna framstår det inte som att P.R. hade för avsikt att skada Skåneinstallatören, eller att han på annat sätt avsiktligt agerat illojalt mot arbetsgivaren.

Det måste anses ha ankommit på P.R. att be om lov eller närmare efterhöra sig om förutsättningarna, innan han överförde pengarna till sitt eget bolag från det bolaget som han nu var anställd av. Detta borde P.R. ha förstått. Han måste också ha förstått att det faktum att han utnyttjade en fullmakt, som inte längre skulle kvarstå, för att föra över ett betydande belopp utan uttryckligt godkännande från arbetsgivaren vid tiden för överföringarna försatte honom i en lojalitetskonflikt i förhållande till sin arbetsgivare. P.R. har således agerat på ett sätt som varit ägnat att påverka arbetsgivarens förtroende för honom i viss mån. Eftersom överföringarna skedde från P.R:s arbetsgivares konto till det egna bolaget saknas det enligt tingsrättens mening anledning att göra skillnad på om han agerat inom eller utom sitt anställningsförhållande. Agerandet innebär alltså att Skåneinstallatörens förtroende för P.R. kan ha skadats.

Eftersom pengarna faktiskt skulle tillfalla Erro kan det dock inte ha uppstått någon egentlig skada för Skåneinstallatören. Som tidigare nämnts ställs det dessutom höga krav för att avskeda en arbetstagare. Även om P.R. agerat omdömeslöst, genom att inte närmare efterhöra förutsättningarna för överföringarna av pengarna vid tillfället, är det alltså inte visat att han avsiktligt gått utöver vad han trodde han hade rätt att göra enligt överenskommelsen. Då han dessutom agerat helt öppet och utan att orsaka arbetsgivaren nämnvärd skada finner tingsrätten inte att Skåneinstallatören visat att P.R:s agerande vid överföringarna av pengarna till Erro inneburit

att han grovt åsidosatt sina åligganden mot Skåneinstallatören. Skåneinstallatören har således inte styrkt att P.R:s agerande vid överföringarna utgjort grund för avsked. Det har inte heller förelegat förutsättningar för Skåneinstallatören att säga upp P.R. (jfr de tidigare nämnda rättsfallen AD 2007 nr 86 och AD 2012 nr 79).

Påståenden om e-postmeddelanden i illojalt syfte som grund för avsked

Inledning

I målet är ostridigt att P.R., samma dag som han blev arbetsbefriad, skickade e-postmeddelanden med sina privata kontaktpuppgifter till kunder m.fl. Skåneinstallatören har gjort gällande att P.R. skickade e-postmeddelandena i syfte att bedriva verksamheten i Åhlanders vidare på egen hand och att han därmed bröt mot sin lojalitetsplikt i förhållande till Skåneinstallatören. P.R. har bestridit att han haft sådant syfte.

P.R. har vidare gjort gällande att eftersom Skåneinstallatören vid mötet för avsked den 26 september 2017 inte åberopade e-postmeddelandena är bolaget förhindrat att i efterhand åberopa dessa som grund för avskedet. Tingsrätten kommer inleda med att ta ställning till denna fråga.

Frågan om Skåneinstallatören får åberopa e-postmeddelandena som grund för avsked

En arbetsgivare är berättigad att till grund för avskedande åberopa en omständighet som arbetsgivaren fått kännedom om först efter anställningsförhållandet upphört (se rättsfallet AD 1979 nr 25). Detta innebär inte att en arbetsgivare alltid är oförhindrad att åberopa nya omständigheter till grund för avskedande enbart med hänvisning till att arbetsgivaren inte kände till omständigheterna när beskedet om grunderna för åtgärden lämnades. Det måste ställas krav på en arbetsgivare att ärendet utreds med omsorg och noggrannhet så att förutsättningarna för avskedandet blir så klarlagda som möjligt. Vid prövning av frågan om arbetsgivaren får åberopa en ny omständighet som denne inte kände till vid avskedandet bör därför ingå en granskning om det kan anses försvarligt att arbetsgivaren inte kände till omständigheterna när upplysningen till arbetstagaren lämnades (se rättsfallet AD 1985 nr 97).

P.R. har uppgett att eftersom Skåneinstallatören hade tillgång till hans e-postkonto fanns möjligheten för bolaget att ta del av e-postmeddelandena innan avskedet. Skåneinstallatören har gjort gällande att bolaget inte hade tagit del av e-postmeddelandena innan avskedet eftersom det inte fanns ett berättigat intresse att göra detta som var större än P.R:s rätt till integritet.

Tingsrätten konstaterar att vid tiden var det värdeöverföringarna som enligt Skåneinstallatörens mening utgjorde grund för avsked. Tingsrätten bedömer inte att omständigheterna kring överföringarna skulle föranleda Skåneinstallatören att också kontrollera P.R:s e-post. Inte heller har det i övrigt framkommit någonting i målet om att det funnits någonting som tytt på att P.R. skulle ha vidtagit några åtgärder som borde ha föranlett Skåneinstallatören att kontrollera hans e-postmeddelanden. Tingsrätten

bedömer därför att det varit försvarligt att Skåneinstallatören inte kände till e-postmeddelandena vid avskedandet. Detta innebär att det inte föreligger hinder för Skåneinstallatören att återropa e-postmeddelandena som grund för avsked.

Frågan om P.R. genom e-postmeddelandena brutit mot lojalitetsplikten

Det kan konstateras att en anställd enligt Arbetsdomstolens praxis i allmänhet på ett allvarligt sätt bryter mot anställningsavtalet om han eller hon under anställningen driver med arbetsgivaren direkt konkurrerande verksamhet som får antas tillfoga arbetsgivaren en påtaglig skada (se bl.a. rättsfallen AD 1999 nr 144 och AD 1996 nr 15).

Liksom i fråga om den förra grunden är det Skåneinstallatören som ska visa att P.R. agerande med att skicka ut e-postmeddelandena varit så illojalt att han grovt åsidosatt sina åligganden mot Skåneinstallatören.

Av e-postmeddelandena, som samtliga är författade på likalydande sätt, framgår att P.R. meddelat att han inte längre är anträffbar på Skåneinstallatören p.g.a. arbetsbefrielse på oklara omständigheter, att han hade nytt mobiltelefonnummer att nås på och att han tills vidare kunde nås på samma e-postadress.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att e-postmeddelandenas innehåll i sig inte tyder på att de skickats i illojalt syfte. Det framstår tvärtom som rimligt att P.R., som berättat att han hade pågående projekt i Skåneinstallatören och att han haft samma mobiltelefonnummer sedan 90-talet, lämnar ut nya kontaktuppgifter för att kunna nås. Att ett av e-postmeddelandena har ämnet "Samarbete" och ett annat "Avtal" ändrar inte denna bedömning. Dessa ämnen kan likväl syfta till det samarbete eller avtal som varit pågående mellan Skåneinstallatören och e-postmottagaren.

P.R. har vidgått att han under sommaren 2017 skickade offerter för Skåneinstallatörens räkning angående två projekt, ett vid Brf Midgård och ett vid Brf Tallen, till två av de mottagare som han sedan skickade två av de i målet aktuella e-postmeddelandena till. Han har uppgett att han efter det att han blev avskedad hjälpte en bekant att lämna in föransmälningar till EON. Han har förklarat att han stod som installatör eftersom han var den som gjorde anmälan, och att Åhlanders nämndes eftersom bolaget stod kvar på hans web-anmälan. Han har dock bestridit att han skulle ha utfört något elarbete för deras räkning eller att e-postmeddelandena som sändes några månader tidigare varit i syfte att bedriva konkurrerande verksamhet med Skåneinstallatören.

Tingsrätten konstaterar att enbart den omständigheten att P.R. är uppgiven som installatör i en föransmälan inte innebär att det är visat att han utfört arbeten på sätt som Skåneinstallatören påstått. Tingsrätten bedömer inte heller att det genom vad som i övrigt återropats av Skåneinstallatören är visat att P.R. skickade e-postmeddelandena i illojalt syfte. Tingsrätten bedömer tvärtom att e-postmeddelandena måste ses i ljuset av att P.R. vid tillfället just hade blivit arbetsbefriad och försökte vara kontaktbar på annat

sätt än på det telefonnummer som hans kontakter var vana vid att nå honom på. Skåneinstallatören har således inte heller på denna grund styrkt att P.R. grovt åsidosatt sina åligganden mot Skåneinstallatören. Det har därför inte förelegat grund för avsked.

P.R:s yrkande om utebliven lön och andra förmåner

Tingsrätten har alltså kommit fram till att Skåneinstallatören inte styrkt att det förelegat grund att avskeda P.R. Skåneinstallatören har därför genom avskedandet brutit mot 18 § LAS.

Enligt 38 § LAS ska en arbetsgivare som bryter mot LAS betala lön och andra anställningsförmåner som arbetstagaren kan ha rätt till samt ersättning för skada som uppkommer. "Lön och andra anställningsförmåner" syftar till bestämmelserna i 12 och 21 §§ om lön och andra förmåner under uppsägningstid och permittering samt den tid som avses i 34 § 2 st.

Ett avskedande innebär att anställningen avbryts med omedelbar verkan (se 4 § 4 st LAS). Ersättning motsvarande lön som betalas till en arbetstagare som har avskedats kan endast utgöra skadestånd eftersom det inte föreligger något bestående anställningsförhållande i tiden efter avskedandet. En avskedad arbetstagare har möjlighet att utverka dom på ogiltigförklaring av avskedandet. Om den anstälde avstår från att yrka ogiltigförklaring har han eller hon alltså endast rätt till ekonomiskt skadestånd (se Lunning m.fl., Anställningsskydd, Zeteo 2019-03-08, kommentaren till 38 § LAS och rättsfallet AD 19777 nr 45).

P.R. har yrkat ersättning för utebliven lön och förmåner för perioden från avskedandet den 26 september 2017 fram till dess han fick en ny anställning den 4 december 2017. Som grund för detta har han anfört att eftersom avskedandet saknat grund ska hans anställning bestå till och med den 3 december 2017 då han accepterat att den slutat. Han har anfört att han under denna period, d.v.s. under anställningstiden, haft rätt till lön och andra förmåner.

P.R. har inte, så som han slutligt bestämt sin talan, yrkat att avskedandet ska förklaras ogiltigt. Detta innebär att hans anställning upphörde vid tiden för avskedet den 26 september 2017. Eftersom hans anställning således inte pågått under den tid han yrkat lön och förmåner för saknas stöd att tillerkänna honom sådan ersättning. Han har under den angivna tiden i enlighet med vad som beskrivits ovan enbart haft rätt till ekonomiskt skadestånd. Eftersom P.R:s grunder för yrkandet inte omfattar ett sådant påstående ska hans yrkande i denna del avslås.

P.R:s yrkande om ekonomiskt skadestånd

Utgångspunkter

Som ovan nämnts ska en arbetsgivare som bryter mot LAS ersätta arbetstagaren för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan bl.a. avse ersättning för uppkommen förlust (se 38 § 2 st LAS). P.R. har yrkat rätt till ekonomiskt skadestånd för skada han drabbats av till följd av avskedet.

Pensionsavsättning och mellanskillnad i lön

Skåneinstallatören har vitsordat pensionsavsättningen (6 000 kr i månaden) samt mellanskillnaden mellan den lön P.R. fått från Skåneinstallatören och den han fått i sin nya anställning (3 000 kr i månaden). Skåneinstallatören ska således betala skadestånd till P.R. i enlighet med yrkandet i dessa delar. Ersättning ska utgå för arton månader.

Sjukvårdsförsäkring

Skåneinstallatören har motsatt sig att utge skadestånd motsvarande kostnaden för sjukvårdsförsäkring (1 040 kr i månaden) som P.R. haft rätt till enligt anställningsavtalet. Bolaget har anfört att det inte utgör ”verklig skada” för P.R. För det fall det utgör ”verklig skada” har beloppet som sådant vitsordats.

Skadestånd ska ställa den skadelidande i samma läge som han eller hon skulle ha varit om den skadegörande händelsen inte hade inträffat. I rättsfallet NJA 2011 s. 576 gjorde justitierådet Stefan Lindskog ett omfattande tillägg för egen del i vilket han resonerar kring olika metoder för att se på bestämmande av skadestånd. Han anför bl. a. att sätten inte är vare sig utbytbara eller likvärdiga. Med utgångspunkten att ingen återanskaffning av förlorad sak skett, och under antagande att den skadelidande skulle ha behållit det förlorade föremålet, utgörs skadeföljderna främst av den förlorade nyttan som ett fortsatt bruk skulle ha gett den skadelidande. Detta innebär att skadeståndet ska svara mot den förlorade sakens bruksvärde (”bruksvärde-metoden”). Vidare anför han bl.a. att det i praxis synes ha utvecklats en presumtion för ”återanskaffningsmetoden”, innebärande att skadestånd för förlorad sak ska bestämmas med utgångspunkt i vad som skulle ha gällt vid en återanskaffning utan att frågan ställs om något ersättningsköp skett eller kommer att ske. Annorlunda uttryckt anför han att det innebär att den skadelidande ska ställas så att han eller hon kan göra ett ersättningsförvärv, men att denne själv bör tillåtas välja vad han eller hon ska göra med skadeståndsbeloppet.

Även om frågan för tingsrätten tar sikte på en förmån och Stefan Lindskogs tillägg tar sikte på saker finner tingsrätten att principerna kan användas även i nu aktuellt hänseende. I målet är inte ens påstått att P.R. när han blev avskedad tecknade en ny sjukvårdsförsäkring. Utgångspunkten är dock densamma som ovan beskrivits, nämligen att P.R. skulle ha behållit sjukvårdsförsäkringen om han var fortsatt anställd.

Skadeföljden utgör således främst den förlorade nyttan som en fortsatt tillgång till sjukvårdsförsäkringen skulle ha gett honom. Enligt ovan nämnda principen innebär den omständigheten att han inte tecknat någon ny försäkring inte att rätten till skadestånd faller bort, eftersom det för frågan inte är avgörande om något ersättningsköp skett. Att P.R. inte visat att han skulle ha utnyttjat en sådan försäkring för det fall han hade en ändrar inte denna bedömning, på samma sätt som det inte kan krävas att den som förlorat en sak visar att han skulle ha kommit att använda saken, om förlusten inte skett.

Tingsrätten bedömer således att den uteblivna sjukvårdsförsäkringen utgjort en skada för P.R. som han har rätt till ersättning för. Det yrkade beloppet är vitsordat och Skåneinstallatören ska således betala skadestånd även i enlighet med yrkandet i denna del.

P.R:s yrkande om allmänt skadestånd

Utgångspunkter

Förutom ekonomiskt skadestånd har arbetstagaren rätt till ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär (se 38 § 2 st LAS). P.R. har, förutom för det felaktiga avskedet, begärt ersättning för ytterligare två påstådda lagbrott.

Felaktigt avsked

Vid bestämmande av det allmänna skadeståndet för felaktigt avsked ska beaktas att Skåneinstallatören haft visst fog för sin bedömning att P.R. grovt åsidosatt sina åligganden mot Skåneinstallatören. Som tingsrätten tidigare konstaterat har P.R:s agerande varit omdömeslöst och han har således medverkat till den uppkomna situationen. Det allmänna skadeståndet ska därför sättas lägre än vad som är normalt vid felaktiga avsked. Tingsrätten anser att det ska bestämmas till skäliga 60 000 kr.

Felaktig avstängning enligt 34 § LAS?

P.R. har gjort gällande att han har rätt till allmänt skadestånd för att Skåneinstallatören den 21 september 2017 i strid med 34 § LAS stängt av honom från arbetet.

34 § LAS reglerar tvister om giltighet av uppsägningar. Av bestämmelsen följer bl.a. att en arbetstagare som anser att denne sagts upp utan saklig grund kan yrka att uppsägningen ska förklaras ogiltig, och att anställningen, för det fall sådan tvist uppkommer, inte upphör till följd av uppsägningen förrän tvisten avgjorts. I sådant fall får arbetstagaren inte stängas av från arbetet på grund av omständigheter som föranlett uppsägningen annat än om det finns särskilda skäl.

Tingsrätten konstaterar att P.R. inte blivit uppsagd från sin anställning hos Skåneinstallatören. Hade han blivit uppsagd hade han för det fall han hade velat göra gällande att uppsägningen var ogiltig kunnat kvarstå i arbetet i enlighet med 34 § LAS. I ett sådant scenario hade Skåneinstallatören inte fått stänga av honom från arbetet utan att det utgjort brott mot bestämmelsen. Så är dock inte fallet. Att P.R. arbetsbefriades en vecka innan han felaktigt avskedades utgör därför inte brott mot 34 § LAS. Allmänt skadestånd ska därmed inte utgå på denna grund.

Tingsrätten noterar vidare att 35 § LAS motsvarar den nyss nämnda bestämmelsen och reglerar tvister om giltighet av avsked. Av denna framgår att om en domstol, trots avskedandet, beslutat att anställningen ska bestå tills tvist slutligt avgjorts får arbetsgivaren inte stänga av arbetstagaren från arbete på grund av de omständigheter som föranlett avskedandet. Inte heller denna bestämmelse tar därför sikte på den situation som P.R. gjort gällande att han har rätt till allmänt skadestånd för.

Tingsrätten konstaterar slutligen att arbetsbefrielsen av P.R. inte varit en åtgärd som är att jämföra med en uppsägning eller ett avskedande (se AD 2016 nr. 61).

Underlåtenhet att underrätta P.R. enligt 30 § LAS

I målet är ostridigt att Skåneinstallatören inte underrättade P.R. på sätt som krävs enligt 30 § LAS innan Skåneinstallatören avskedade honom, varför allmänt skadestånd ska utgå för brott mot bestämmelsen. Tingsrätten anser att skadeståndet i denna del ska bestämmas till skäliga 10 000 kr.

Rättegångskostnader

Målet har i huvudsak gällt frågan om det förelegat grund för avsked av P.R. eller inte. Även parternas argumentation har varit som mest omfattande i denna fråga. Tingsrätten bedömer därför att utgången i målet är att jämföra med ett fullt bifall till P.R:s talan. Skåneinstallatören ska således ersätta P.R. för hans rättegångskostnader. Tingsrätten bedömer det begärda beloppet som skäligt.

DOMSLUT

1. Tingsrätten avslår Skåneinstallatörens yrkande om att avvisa det av P.R. kompletterade bevistemat för aktbilaga 12.
2. Skåneinstallatören AB ska till P.R. betala ekonomiskt skadestånd med 179 730 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 9 050 kr från den 25 december 2017 och på 10 040 kr från den 25 varje månad under tiden från januari 2018 t.o.m. maj 2019, allt till dess betalning sker.
3. Skåneinstallatören AB ska till P.R. betala allmänt skadestånd med 70 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 15 november 2017 till dess betalning sker.
4. Skåneinstallatören AB ska ersätta P.R. för rättegångskostnader med 193 665 kr, varav 187 625 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.